

Het kerkgebouw

Al in de middeleeuwen is er sprake van een kerkje in Voorschoten. Bij een brand in 1574, tijdens het beleg van Leiden werd het merendeel van de toenmalige gotische kerk verwoest. Rond deze tijd ging de kerk ook over van rooms-katholiek naar protestants. In 1583 werd het schip van de kerk hersteld, zij het dat alleen het gedeelte voor de zijbeuken werd herbouwd. Dit met het oog op het aantal kerkgangers. Niet iedereen was geneigd de strenge leer van Calvijn te omarmen. In 1595 werd de toren aangepakt. De restanten van de oude gotische kerk werden in 1742 definitief opgeruimd. Maar de buitenmuren bleven staan als muur rond het kerkhof. Ze werden "gestopt" zoals dat toen heette. Bij de herbouw van het schip in 1868 is de muur van het kerkhof afgebroken. Met een grondige nieuwbouw moest worden gewacht tot 1868, het bouwjaar van de huidige kerk.

Het interieur

In het interieur vindt u een mengeling van oud en nieuw. Het bord met de teksten van 'het onze Vader' en de 'artikelen van het geloof' dateren uit 1636. Het werd gemaakt door Wijbrand Jansz. van Toledo. Aan de muur, rechts van de preekstoel hangt een oude plank die dateert uit 1702. Deze plank zat destijds onder de avondmaalstafel. Op de plank prijken de wapens van Holland en Wassenaar. De groene plank links van de preekstoel is zonder wapenschildering.

Het orgel

Het orgel stamt uit 1720 en is dus ouder dan het kerkgebouw (1868). Het orgel werd gebouwd door Jacobus Zeeman met medewerking van de beeldsnijder Gerrit van der Block.

Boven het orgel prijken twee wapenschilden. De linker behoort toe aan Arent Baron van Wassenaar, die in 1720 naar alle waarschijnlijkheid het startsein voor de orgelbouw gaf. Het rechter behoort toe aan zijn vrouw, Anna Margaretha Bentinck.

In het orgel bevinden zich ca. 1300 pijpen waarvan er verschillende meer dan 250 jaar oud zijn. De meeste pijpen zijn gemaakt van een mengsel van lood en tin, maar er zijn ook houten pijpen. De pijpen zijn verdeeld over twee handklavieren en een voetklavier en staan gerangschikt naar toonhoogte en klankkleur in 18 registers.

Het gebruik

De kerk wordt gebruikt door de protestantse gemeente van Voorschoten die elke zondagmorgen samenkomt. Elke generatie geeft aan de diensten zijn eigen vorm. In een oud gebouw is dat niet altijd even gemakkelijk uitvoerbaar. Door de verschillende verbouwingen is de Dorpskerk bij de tijd gebleven. De oude gietijzeren preekstoel, waarop de predikant boven de gemeenten verheven was, is in het rijksmuseum terechtgekomen. Nu is er een verrijdbare preekstoel, die weggereden kan worden wanneer er een muziek- of toneeluitvoering in de kerk is. Het bijgebouw de Hoeksteen, via de deur in de zijkant rechts, biedt ruimte voor de opvang van kinderen tijdens de dienst en het schenken van koffie na de dienst. Het is ook de vergaderruimte voor de kerkenraad. De oude consistorie bevindt zich links van het orgel. Voor vergaderingen is die nu te klein, maar de ruimte wordt nog steeds gebruikt voor de voorbereiding van de kerkdienst.

Rechts van het orgel bevindt zich een stiltehoek. Daar kan men ook een kaars aansteken, een gebruik dat in protestantse kerk steeds gewoner wordt. Op vrijdag is de kerk open en is er regelmatig inloop van belangstellenden. Vaak is er ook een tentoonstelling van beeldende kunst.

Versie: juni 2023

